

ВІННИЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ МИХАЙЛА КОЦЮБИНСЬКОГО

Факультет філології й журналістики
імені Михайла Стельмаха

Кафедра журналістики, реклами та зв'язків з громадськістю

В. М. Каленич

ОСНОВИ ЖУРНАЛІСТИКИ

Навчально-методичний посібник
для студентів спеціальності 061 Журналістика

Вінниця
2023

УДК 070.1 (075.8)

К 17

*Рекомендовано навчально-методичною комісією
факультету філології й журналістики
імені Михайла Стельмаха
(протокол № 1 від 14.08.2023 р.)*

Рецензенти:

Житарюк М.Г., доктор наук із соціальних комунікацій, професор, завідувач кафедри зарубіжної преси та інформації факультету журналістики Львівського національного університету імені Івана Франка;

Гандзюк В.О., кандидат наук із соціальних комунікацій, доцент, завідувач кафедри журналістики, реклами та зв'язків з громадськістю Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського.

Каленич В.М.

К 17 **Основи журналістики: Навчально-методичний посібник для студентів спеціальності 061 Журналістика. Вінниця: ФОП Корзун Д.Ю., 2023. 76 с.**

Навчально-методичний посібник із пропедевтичної дисципліни «Основи журналістики» зорієнтований на те, щоб дати загальну характеристику журналістики як галузі суспільної масово-інформаційної діяльності, сформувати в здобувачів базові теоретичні знання й практичні вміння фахової орієнтації. Програмний матеріал структуровано у 3 тематичні розділи, кожен із яких містить теоретичну частину (теми і плани лекцій, тлумачення опорних понять), практичну частину (питання для самоконтролю і завдання для практичних занять, самостійної роботи), список рекомендованої літератури.

Для студентів I курсу спеціальності 061 Журналістика ступеня вищої освіти бакалавра.

УДК 070.1 (075.8)

© Каленич В.М., 2023

Передмова

«*Основи журналістики*» є однією з основних обов'язкових навчальних дисциплін у системі фахової підготовки здобувачів за спеціальністю 061 Журналістика ступеня вищої освіти бакалавра освітньо-професійної програми «*Журналістика*». **Мета** її – дати загальну характеристику журналістики як галузі суспільної діяльності, сформулювати базові уявлення про фундаментальні положення журналістського фаху, особливості функціонування медіа в суспільстві й інформаційному просторі, ознайомити здобувачів із системою професійних знань і відомостей, навиків журналістської творчості, виробити в них практичні вміння фахової орієнтації.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є основні поняття зі сфери журналістики, становлення і розвиток журналістики як соціального інституту й галузі суспільної діяльності, її статус у сучасному суспільстві, принципи й функції журналістики, роль мас-медіа у формуванні громадської думки, правові та етичні засади функціонування журналістики, специфіка журналістської творчості.

Вивчення основ журналістики розпочинається на I курсі й передбачає засвоєння студентами **теоретичних знань**: 1) теоретико-методологічних засад та основних понять журналістики; 2) основних тенденцій становлення й розвитку журналістики у світі та в Україні; 3) системи медіа та їхніх типологічних характеристик; 4) соціально-правових і морально-етичних норм діяльності журналіста; 5) методики журналістської праці та специфіки медіапродукції; і формування в них **практичних умінь**: 1) використовуючи теоретико-методологічні знання дисципліни, визначати і класифікувати конкретне інформаційне явище в журналістській практиці; 2) орієнтуватися в сучасному інформаційному просторі й інформаційній політиці; 3) послуговуватися нормативно-правовими й етичними засадами журналістики; 4) розрізняти жанрові різновиди журналістських публікацій та їхні структурні елементи; 5) вільно оперувати поняттями, термінами, головними категоріями з медіасфери.

Міждисциплінарні зв'язки: «*Основи журналістики*» пов'язані з дисциплінами журналістського циклу («Журналістський фах», «Методика журналістської творчості», «Теорія масової комунікації», «Історія журналістики», «Журналістська етика», «Медіаправо», «Жанри

журналістики» й ін.) та із суміжними дисциплінами циклу загальної підготовки («Філософія», «Правознавство», «Політологія», «Соціологія», «Риторика» тощо). Вони створюють систему ґрунтовних знань про специфіку функціонування медіа, їхню роль у сучасній суспільній структурі, типи, види й особливості масово-інформаційної діяльності й журналістської творчості.

Навчальним планом на вивчення дисципліни «Основи журналістики» передбачено 120 год. (4 кредити ECTS): лекції – 26 год., практичні заняття – 38 год., самостійна робота – 56 год. Вид контролю – екзамен.

Пропонований посібник підготовлений з урахуванням вимог кредитно-трансферної системи організації освітнього процесу в закладах вищої освіти. У ньому визначено структуру навчальної дисципліни (тематику розділів, лекцій і практичних занять). Навчальний матеріал структуровано відповідно до робочої програми в 3 розділи: *«Історико-теоретичні засади журналістики»*, *«Журналістика як масово-інформаційна діяльність»*, *«Журналістика як творчість»*, кожен із яких містить теоретичну частину (теми і плани лекцій, тлумачення опорних понять) та практичну частину (питання для самоконтролю і завдання для практичних занять, самостійної роботи), список рекомендованої літератури, тести.

ЗМІСТ

Передмова.....	3
Структура навчальної дисципліни	5
Розділ 1. <i>Історико-теоретичні засади журналістики</i>	6
Теоретична частина.....	6
Практична частина.....	13
Розділ 2. <i>Журналістика як масово-інформаційна діяльність</i>	20
Теоретична частина.....	20
Практична частина.....	33
Розділ 3. <i>Журналістика як творчість</i>	42
Теоретична частина.....	42
Практична частина.....	48
 Список рекомендованої літератури.....	 55
Тестові завдання.....	58
Питання для самоконтролю.....	67
<i>Календар журналіста</i>	69

Навчальне видання

Каленич Володимир Миколайович

ОСНОВИ ЖУРНАЛІСТИКИ

Навчально-методичний посібник

Підписано до друку 30.08.2023 р.
Формат 64х90/16. Папір офсетний.
Друк цифровий. Гарнітура Century Schoolbook
Ум. друк. арк. 5. Наклад 100 прим. Зам. №4362

Віддруковано з оригіналів замовника.
ФОП Корзун Д.Ю.
21027, а/с 8825, м. Вінниця, вул.Немирівське шосе, 62а.
Тел.: (0432) 69-67-69, 603-000.
E-mail: info@tvoru.com.ua, <http://www.tvoru.com.ua>